Ner 131. ROK 1842. SOBOTA 11 CZERWCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Barnabasza A.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Radomił.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
9	6	27" 5''' 462	+ 11° 2	4''' 86	PPł Zachodni słaby	Pochmurno	
	2	5, 27¼	+ 18, 1	5, 24	Pn Wschodni słaby	Chmury	
	10	5, 00¼	+ 13, 3	5, 28	Pn Zachodni słaby	„	Deszcz Grzmot

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Na dniu 7 Czerwca b. r. Senat Rządzący zamianował Pana Leona Majewskiego Zastępcą Audytora przy Milicyi krajowéj.

Dnia 15 Kwietnia b. r. o zwyczajnym czasie obserwacyi magnetycznych rannych, pokazała igła magnesowa w tutejszém obserwatorium magnetyczném szczególniejszy ruch; prawie co minuta zmieniało się znacznie jéj położenie tak że w przeciągu 30 minut zboczenie jéj zmieniło się więcéj niż 11 minut chociaż żadnego zewnętrznego wpływu nie dostrzeżono, i po południu miała igła znowu swój zwyczajny spokojny ruch. Oświadczywszy listownie o tym nadzwyczajnym ruchu igły Dyrektorowi Obserwatoryum astronomicznego w Monachium, odebrałem od niego wzajemnie list w którym mi donosi że w Monachium w tymże samym czasie zupełnie podobny nadzwyczajny stan igły magnesowéj obserwowano i że tamtejszy bieg igły był prawie równoległym do biegu igły Krakowskiéj. Nie podlega więc wątpliwości że zjawisko to pochodzi od siły magnetyzmu ziemskiego, a może też było skutkiem zjawiska w przyrodzie wydarzonego gdzie na kuli ziemskiéj.

Weisse Dyrektor Obsew.

Wiadomości zagraniczne.

FRANCYA.

Paryż 28 Maja.

Constytucyonista pisze: »Wczoraj w sali konferencyjnéj izby deputowanych mówiono o tém, że marszałek Sebastiani (który będąc posłem francuzkim w Londynie w roku 1838 często wspominany protokół podpisał) obecnie z swéj strony na mównicy objaśnienia układów względem traktatu przeglądania udzieli. Obrady nad budżetem marynarki nastręczą szanownemu deputowanemu sposobność sprzeciwienia się niektórym częściom mianéj niedawno w izbie parów przez hr, Molé mowy. Ponieważ jednak ministeryum się obawia, żeby stronnicy dnia 15 Kwietnia przy téj sposobności zaciętéj nie

rozpoczynali walki, usiłowano hrabiego Sebastiani namówić, żeby głosu nie zabierał. Pokaże się czy hrabia w zamiarze swym wytrwa. (Marszałek Sebastiani był istotnie dzisiaj przy odejściu poczty na mównicy.

W izbie deputowanych opowiadano dzisiaj, że nowy zamach na życie króla Ludwika Filipa w Bizy, dokąd się N. Pan na początku tygodnia bieżącego udał, wykryto, nim zbrodniarze przedsiewzięcie swoje do skutku przyprowadzić mogli. Słychać, że królobójca w pistolety był uzbrojony, z których do pojazdu przejeżdżającego mimo niego króla strzelić chciał. Wiadomość o tém do xięcia Joinville, który wtenczas w Randon przebywał, drogą telegraficzną dojść miała; xiążę ten albowiem, który kilka tygodni na zamku Madame Adelaidy przepędzić chciał, wczoraj w nocy do Neuilly przybył, gdzie się też spodziewają z powrotem siostry króla, xiężniczki Klementyny i xięcia Montpensier. Królestwo dzisiaj już w Neuilly oczekiwani.]

Poseł angielski lord Cowley, w czasie rozpraw w izbie deputowanych względem prawa rewizyi, codziennie wysyłał gońców do Londynu.

Wczoraj wieczorem miało miejsce zgromadzenie parów u hrabiego Molé, w celu zajęcia się kwestyami tyczącemi się prawa o kolejach żelaznych. Większość obecnych parów oświadczyła wprawdzie że stosowniejszém byłoby przedsięwzięcie robót około jednéj głównéj linii kolei, ale zarazém że potrzeba projekt niniejszy przyjąć bez zmiany, tak jak wyszedł z izby deputowanych, albowiem najmniejsza modyfikacya jakąby przedsięwzięto, pociągnęłaby za sobą odroczenie całéj téj sprawy aż do przyszłych posiedzeń parlamentu.

Na dzisiejszém posiedzeniu izby deputowanych, przy rozbiorze artykułu budżetu wydziału wojny, tyczącego się robót fortyfikacyjnych około Paryża, opozycya zamierza przedstawić poprawkę, która opiewa, że warownie około Paryża tylko w czasie wojny na granicy mają być w stanie obronnym postawionemi. Ci, którzy przed dwoma laty najwięcéj popierali budowę warowni, przyjaciele i stronnicy pana Thiers, zaczynają obawiać się skutków swego własnego dzieła, i wielu między niemi, chętnie cofnęłoby swoje ówczesne wotum, gdyby to było podobném, Ponieważ naturalnie obawiają się zajść w widoczną sprzeczność z sobą samemi, przeto starają się własne swoje postanowienie przynajmniéj w pośredni sposób osłabić, ale podług wszelkiego podobieństwa do prawdy, będzie to już podobno za późno. Jeśli nowa izba nie będzie miała odwagi, stawienia przeciw dalszemu prowadzeniu robót fortyfikacyjnych nagiego: niepozwalam, to chlubne dzieło lewéj strony zostanie niezawodnie stosownie do swego pierwotnego planu i celu wykończonem. Wielkie wrażenie sprawia tu przetłumaczone na język francuzki dziełko jednego pruskiego oficera, o obwarowaniu stolicy Francyi, którego (obwarowania) przeciwnicy, w broszurce téj znajdują najsilniejsze dowody, jakie kiedykolwiek w téj sprawie przytoczonemi były.

Mostaganem 16 *Maja.* Jenerał gubernator wyruszył ztąd dzisiaj z swoim korpusem.

Tunis 3 *Maja.* Bej który jak wiadomo w całéj rejencyi zniósł niewolnictwo murzynów, dając w tym piękny przykład wszystkim innym narodom, wydał teraz nowy rozkaz podług którego wszystkie władze na granicy rejencyi, mają w przyszłości niedopuszczać wprowadzania niewolników z głębi Afryki, i podług którego każdy murzyn, który od téj chwili gdziekolwiek przybędzie na jego terytoryum, bezwarunkowo staje się wolnym. Powszechnie mówią, że w Bonie i Konstantynie i jeszcze w innych częściach Afryki mieszkający francuzi w bliskości granicy tunetańskiéj prowadzą regularny handel niewolnikami. Ale to nowe rozporządzenie beja ciężką zrobi im różnicę w ich haniebném rzemiośle, bo gdy to postanowienie ogłoszoném zostanie w głębi Afryki, chciwi zysku handlarze niewolników nie będą ich tu sprowadzać, albowiem za zbliżeniem się do granicy tunetańskiéj każdy któryby za jéj obręb uciekł stałby się wolnym i zostałby wziętym w opiekę władz beja.

ANGLIA.

Londyn 28 *Maja.*

Tutejsze dzienniki zawierają jeszcze niektóre szczegóły o świetnym balu, danym dnia 12 Maja w pałacu Buckingham. *Court Circular* zapewnia, że od czasu Karola II. na żadnéj dworskiéj uczcie, wyjąwszy może ucztę za rejencyi Jerzego IV., taki blask i taka wspaniałość nie były rozwinięte, jak na ostatnim balu. Królowa prócz innych kosztownych w ubraniu ozdób, miała we włosach jeden ale wielki brylant, oceniony na 10,000 funt sztr. Ubiór xięcia Albrechta był cały obsadzony drogiemi kamieniami.

Nieszczęście wydarzone niedawno na kolei żelaznéj paryzko-wersalskiéj, zwróciło w najwyższym stopniu uwagę wszystkich tutejszych towarzystw kolei żelaznych, i niektóre z nich wysłały do Paryża swoich urzędników, dla dokładnego zbadania przyczyn tego nieszczęścia w celu przedsięwzięcia środków mogących nieszczęściu podobnemu zapobiedz.

Przy końcu wczorajszego posiedzenia izby niższéj udzielono panu Roebuck który wystąpił przeciw nadużyciom przekupstwa, pozwolenie przedłożenia bilu naznaczającego dla świadków którzy mają składać zeznania przed komisyą izby niższéj względem przekupstw przy wyborach w Harwick, Nottingham, Lewes, Perryth, Falmouth, Reading, wynagrodzenia za czas jaki na to poświęcić muszą. Bil ten został zaraz przedłożony i po pierwszy raz odczytany.

Morning Chronicle donosi z New Orleans że ztamtąd uciekł dyrektor jednego banku i że śledztwo wykazało że bank ten posiada 4,000 dolarów w aktywach a puścił w obieg niby na 600,000 dol. papiery, właściwie zaś na 1,130,000 dol. Miało się także okazać w skutku kłopotów finansowych które doprowadziły do protestowania nawet asygnacyi rządowych, że w wielu miastach Stanów Zjednoczonych urzędnicy kasowi poczynili znaczne defekta.

BELGIA.

Bruxella 20 *Maja.* Hr. Hompesch ogłosił tu w dzienniku następujące uwagi: »Zniszczenie Hamburga — mówi on — jest katastrofą jaka się zdarzać może w całym świecie. Pojedyncze wsparcia nie są dostateczne. Ileżto rodzin przez to upadło! Przy tak wielkiém nieszczęściu zwyczajne towarzystwa assekuracyjne nie wystarczają. Jeden jest tu tylko środek. Sąsiad nie jest tu już teraz uważany za naturalnego nieprzyjaciela, ale za lud braterski. niech narody się połączą i przez swe rządy mają udział w przywróceniu Hamburga pod warunkiem, że w podobnych przypadkach znowu innym niesiona będzie pomoc. Francya, Anglia, Belgia, Holandya, całe i Niemcy bez wyjątku mają 3 tysiące milionów podatków. Przypuściwszy, że Hamburg traci w prywatnych własnościach 100,000,000, uczyniłoby to tylko 3 proc. dla 3 tysięcy milionów. Belgia płaci 10 milionów podatku gruntowego; potrzebowanoby zatém tylko pobrać 3 dodatkowe centymy. Któżby ich chętnie nie zapłacił. Przypadki, w którychby ta pomoc nastąpić powinna, musiałyby ściśle być oznaczone. W większéj części krajów są izby zgromadzone. Potrzeba tylko zaproponować takie prawo, a jednomyślnie zostanie przyjęte.

TURCYA.

Konstantynopol 14 *Maja.*

Ostatnie wiadomości z Syryi dochodzą do końca Kwietnia. Druzowie znowu się zbierali, aby z bronią w ręku otrzymać uwolnienie uwięzionych przez Turków naczelników swoich. Seraskier Mustafa Nuri Basza użył z swéj strony natychmiast świeżo nadeszłych posiłków z milicyi albańskiéj i dwa mocne oddziały tychże aż do Dszuni i Ghasir posunął, któreto dwa punkta służyć mu później mają za podstawę do działań wojennych przeciw góralom. Przybycie tymczasem komissarza sultańskiego, Selima Beja, do Beirutu, wstrzymało przynajmniéj na chwilę gorliwość Mustafy; a to zapewne, aby w tutejszych zagranicznych reprezentantów wmówić, że posłannictwo Beja jest rzeczywiste, nie urojone, w celu złudzenia mocarstw, jak się w istocie być zdaje. Uwięzieni xiążęta druzowscy

wydali z swéj strony pismo do swych ziomków i współwierców, z prośbą, aby się od wszelkich wstrzymywali gwałtów, gdyżby przez to ich życie na niebezpieczeństwo narażone było, a turecki seraskier wszelkiego gotów użyć środka do przytłumienia każdego ruchu na górach. W skutek tego wezwania zatém Druzowie, choć groźne zajęli stanowisko, wstrzymują się od zaczepki. Tak więc stoją rzeczy, i obie strony zapewne na wzajemném pilnowaniu siebie na teraz zaprzestaną.

Sprawy greckie zatamowane i to zapewne na długi czas. Poseł grecki, xiążę Maurokordatos, wręczył temi dniami Porcie notę, w celu skłonienia jéj do dalszych układów, które co do traktatu handlowego już rozpoczęto. Minister zwraca uwagę Reis Efendego na tę okoliczność, że niepewny stan grecko-tureckich stosunków handlowych nietylko jego krajowi szkodzi, ale także i Turcyi znaczny uszczerbek przynosi.

Z Egiptu donoszą, że Mehmed Ali w dniu 30 Kwietnia miał powrócić do Alexandryi. Uczynił on porcie propozycyę uspokojenia Syryi. Mieszkający tu obecnie stary xiążę Libanu Emir Beszir, zapewnił wielkiego wezyra, że w połączeniu z Mehmedem Ali w trzy tygodnie uspokoi zupełnie Liban. Sir Stratford Canning wszelkiemi siłami opiera się jakiemubądź wdaniu się Mehmeda Ali do sprawy syryjskiéj.

CHINY.

Macao 14 Lutego.

Mówią w Macao; że sławny kommissarz cesarski Lin, który przed kilku miesiącami mianowanym został jeneralnym inspektorem budowli nad rzeką żółtą, w krótce ma wydać dzieło o statystyce Europy, nad którém od dawna pracuje. Kiedy przybył do Kantonu, szukał przedewszystkiem tłomaczy angielskich, a na jego szczęście sami anglicy ułatwili mu to. Założono bowiem w Kantonie mały instytut dla uczenia młodych chińczyków języka angielskiego i literatury (*Morrison Education Society*). Od czasu wojny instytut ten został przeniesiony do Macao, i jego zakres działania nietylko nie zmniejszył się ale się powiększył. Lin wkrótce dowiedział się o istnieniu tego instytutu, i najlepszych uczni wziął do siebie, czterem z nich dał posady w administracyi, najlepszego wziął jako sekretarza angielskiego do siebie i przez cały czas swojego zarządu kazał mu tłomaczyć rozmaite dzienniki, dzieła, mianowicie tę część encyklopedyi jeograficznéj Murraya, która traktuje o Europie. Kiedy został odwołany z Kantonu, zabrał z sobą wszystkie te papiery dla ułożenia opisu Europy, który teraz ma wyjść na swiat. Spodziewamy się że Gützlaf albo Morrison znajdą czas na przetłumaczenie uwag Lina nad Europą. Towarzystwo wychowania bardzo jest zadowolone z posad udzielonych jego uczniom i gotowe tworzyć nowych urzędników i tłumaczy dla Lina. Jest to wojna którą ono prowadzi przeciw chińskiéj cywilizacyi, a która daleko jest lepszą od wojny o opium.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 9 do dnia 10 Czerwca.

Załuska Amalia hrabina, Zamecka Petronella, Bukowski Jan obywatel, z Polski; — Russień Michał, Tomkowicz Apoloniusz obywatel, Różycki Erazm dzierżawca, Spławski Jan obywatel, Komar Pelagia obywatelka, z Galicyi; — Hoffmann Marya obywatelka, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Dębińska Amalia obywatelka, Dobrzański Łukasz obywatel, Tatiszczeff Zofia szambelanowa, Lewandowski Norbert obywatel, Odrzywolski Ignacy obywatel, Kubecka Julia, do Polski; — Trzebiński Józef obywatel, Bzowski Kazimierz obywatel, Kewiecki obywatel, Romer Konstanty obywatel, do Galicyi; — Sawadowski Bazyli senator państwa ross., Włodek Helena jeneralowa do Pruss.

Doniesienie prywatne.